

MEMO

Van: Roelf Pot
Aan: Tamme Kamminga, Roy van Hezel, Gaby Krikke
Betreft: Inspectieronde Paterswoldsemeer 5-6-2023
Datum: 12-6-2023

Op 5 juni hebben we (Tamme, ik) een inspectieronde gemaakt over het Paterswoldsemeer om te zien hoe ver de waterplanten in hun groei zijn gevorderd. Dit met het oog op de planning van maaiwerk om overlast te voorkomen.

We hebben de ondiepe delen van het meer onderzocht en met name de delen waar op basis van de ervaring van voorgaande jaren de meeste waterplanten waren te verwachten.

Algemeen

Net als vorig jaar waren er nog maar weinig waterplanten tot ontwikkeling gekomen, en dan vooral Doorgroeid fonteinkruid en Schedefonteinkruid. Smalle waterpest, die twee jaar geleden in de zomer zo dominant was en overlast veroorzaakte, was bijna nergens te vinden, nog minder dan vorig jaar. De planten die werden gevonden hadden korte stengels en leken nog nauwelijks uit winterrust te zijn.

Net als vorig jaar was de passantenhaven in de zuidwest-hoek nog helemaal vrij is van waterplanten en ook tussen de eilanden waren nog maar heel weinig planten zijn te vinden. Op één plek groeide Doorgroeid fonteinkruid waar eerder vooral Smalle waterpest was te vinden.

In het zuidelijke deel van het meer lijken sowieso vrijwel geen waterplanten te groeien.

Doorgroeid fonteinkruid was eerdere jaren vooral in de noordwest hoek en verspreid langs de oostoevers te vinden. In het centrale gebied rond de Oude Badweg lijkt de soort iets te zijn toegenomen, terwijl Schedefonteinkruid iets lijkt te zijn afgenomen. Bij de Reigerlaan lijkt Schedefonteinkruid wel iets te zijn toegenomen en is er ook een kleine groeiplaats op grote afstand van de oever gevonden.

Opvallend was de toename van Puntig fonteinkruid op diverse plaatsen in het centrale gebied rond de Oude Badweg, en de vondst van Puntig Glanswier op één plek in dat gebied.

Er is nog geen Waterwaaier gevonden in de vaarweg naar Eelderwolde. De waterplantenbegroeiing daar bestond vooral uit Drijvend fonteinkruid en Grote egelskop en beperkte zich tot een smalle strook langs de oevers. Nabij de sluis kwamen ook ondergedoken soorten voor over grotere breedte.

De algenbloei die de afgelopen jaren zo sterk aanwezig was, is in 2023 nog niet tot ontwikkeling gekomen. Het doorzicht was in het Hoornse meer 1,7 meter, in de oostelijk kom aan de Oude Badweg 1,2 meter.

Op onderstaande kaart is aangegeven waar is gevaren, waar de meeste waterplanten zijn aangetroffen en waar het risico op overlast het grootst wordt ingeschat.

Over de gevonden soorten:

Doorgroeid fonteinkruid

Groeit op allerlei plekken in het meer dicht langs de oever (maximaal 5 tot 10 meter uit de kant) op allerlei plekken rondom het meer op harde bodem. Meestal in vlekken van zo'n 5 tot 20 meter doorsnee. Dit zijn uitgegroeide primaire vestigingen: de plant heeft zich een paar jaar geleden gevestigd en breidt zich jaarlijks uit door middel van wortelstokkengroei tot maximaal een meter per jaar naar alle richtingen. Op de grintbodem langs de kaden in de noordwest-hoek is de dichtheid groter dan gemiddeld en zijn de meeste vlekken aan elkaar gegroeid. De begroeiing is maximaal 5 meter breed en lijkt zich vooralsnog niet naar dieper water uit te breiden. Het risico op overlast is hier gering, afgezien van lokale hinder bij steigers en langs de kade bij aan- en afmeren.

Langs het surfstrand ten zuiden van de vaarweg naar de Meerschapsboerderij lijken de meeste fonteinkruiden juist te zijn verdwenen.

Het lijkt er wel op dat de soort in 2023 ook enige nieuwe locaties in het meer heeft gekoloniseerd.

Schedefonteinkruid

Op een aantal plekken langs de zuidelijke oever en de westelijke helft van de inhammen bij de Oude Badweg. De planten groeien in die inhammen in plukken over de gehele breedte. Op sommige plekken is de dichtheid al aardig opgelopen en zal plaatselijk waarschijnlijk tot overlast gaan leiden. Op open water ontwikkelt de soort zich (nog) niet, behalve in de grote inham ten noorden van de Reigerlaan.

Andere fonteinkruiden

Op een flink aantal plekken in het centrale gebied rond de Oude Badweg is Puntig fonteinkruid gevonden. Waarschijnlijk kwam de soort al eerder voor, maar was ze in 2023 veel zichtbaarder. Dit is geen overlastgevend soort, maar ze indiceert een toenemende gemiddelde helderheid van het water. In hetzelfde gebied is ook een enkele keer Tenger fonteinkruid gevonden en Gekroesd fonteinkruid. De laatste stond ook in het verbindingskanaal met Eelderwolde en met enkele exemplaren bij het zwemstrand.

Puntig Glanswier

Op één plek gevonden. Heeft mogelijk te maken met de waterinlaat op die plek. Wijst doorgaans op helder water.

Smalle waterpest

Nog maar heel weinig van gevonden. Minder nog dan vorig jaar. De planten zijn nog nauwelijks ontwikkeld, maar kunnen na opwarming van het water zeer snel uitgroeien. De kans daarop wordt echter nog lager ingeschat dan vorig jaar.

Grote waternavel

In de inham achter Oude Badweg 32 was de vorig jaar ontdekte besmetting nog steeds op dezelfde plek aanwezig, maar lijkt onder controle doordat de planten regelmatig worden verwijderd. Dat geldt ook voor een nieuwe vindplaats in het bos ten noorden van de Badweg.

Andere soorten

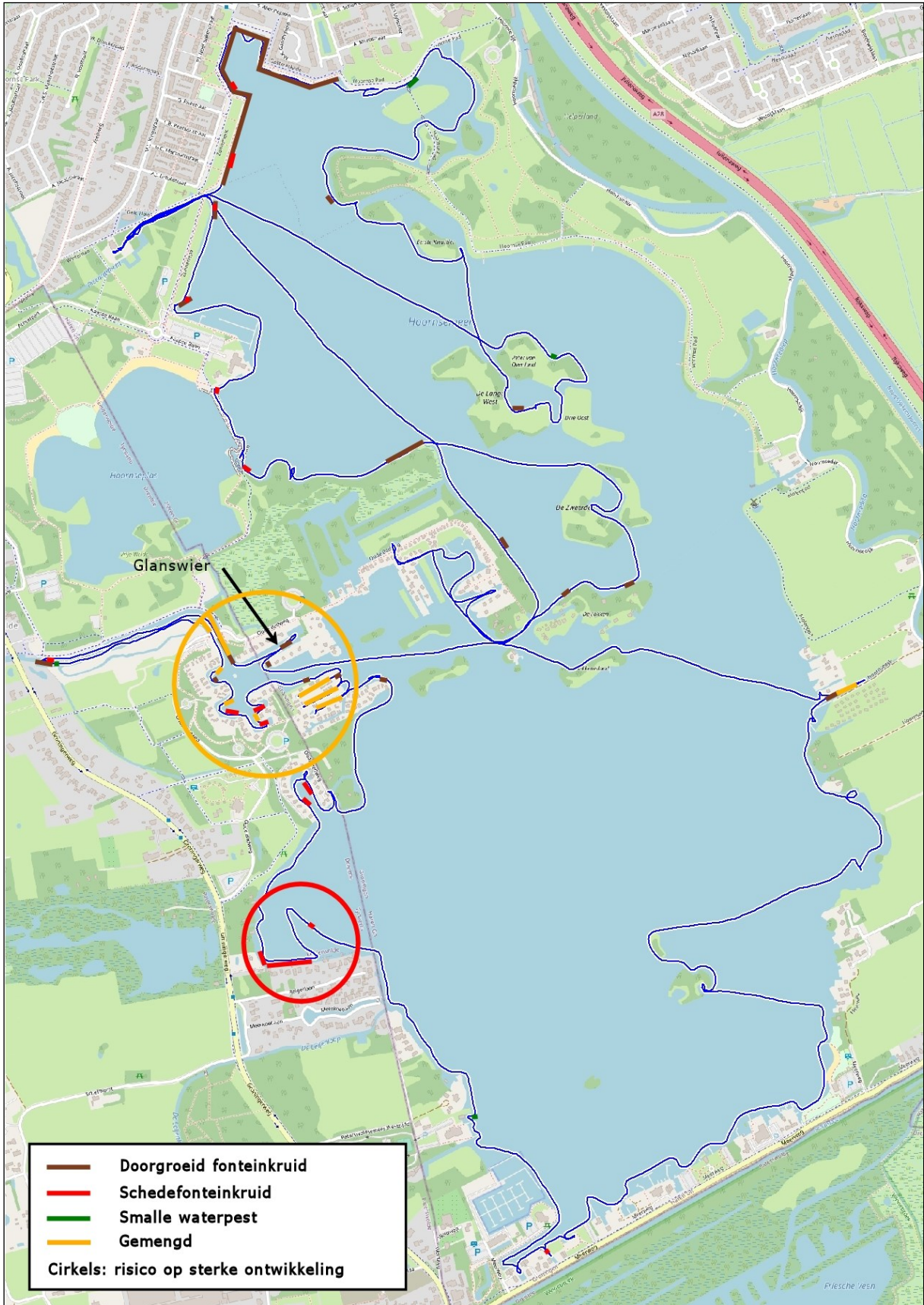
In de smallere kreken in het westelijke gebied bij de Oude Badweg komt een gemengde waterbegroeiing voor die al vrij dicht is en spoedig tot klachten zal leiden. Daar groeien behalve verschillende fonteinkruiden ook Pijlkruid en Gele plomp.

Conclusie

Er is ten opzichte van 2022 niet zo veel veranderd in de begroeiing. De fonteinkruiden namen iets toe en de waterpest nam nog verder af. Risico op spoedige overlast lijkt er voorlopig eigenlijk alleen in de westelijke kreken te zijn.

Roelf Pot onderzoek en adviesbureau
Pandijk 2
7861 TE Oosterhesselen

telefoon: 0524 - 581901
e-mail: roelfpot@wxs.nl
internet: www.roelfpot.nl

Blauwe lijn: vaarroute, kaartbasis: OpenStreetMap®